

ET ANDET BUD PÅ EFTERUDDANNELSE

Master i Ledelse af Byggeri på DTU Management

På arkitektforeningens hjemmeside var der tidligere på året, som opfølgning på konkurrencen Vis os, hvordan vi skal bo tæt, nogle indlæg omkring arkitekternes evne til at kommunikere om deres eget fag på en måde så andre end dem selv kunne forstå det. Alle faggrupper har deres eget sprog; det er der mange grunde til, der har med uddannelsens tradition og fagets selvforståelse at gøre. Et indforstået sprog med et vist abstraktionsniveau kan også være nødvendigt, når man kommunikerer med kolleger, så man ikke skal starte forfra hver gang. Men mere alment tilgængelige måder at kommunikere på kan være praktiske til alle de tilfælde, hvor man skal kommunikere mere bredt, både til andre professionelle i byggeriet og almindeligt interesserede.

For de arkitektvirksomheder, der ønsker at opruste på dette område, er der flere muligheder. Man kan ansætte en kandidat med uddannelse indenfor kunsthistorie eller lignende til at styrke kommunikation og formidling eller man kunne vælge at lade nogle af arkitekterne gennemgå en efteruddannelse, der træner disse kompetencer. Den sidstnævnte løsning kunne også bidrage på andre områder.

Grunden til at jeg kommer med dette indlæg, handler ikke så meget om en interesse for arkitekters særlige måde at kommunikere på, men er fordi jeg selv det sidste 1½ år har fulgt uddannelsen Master i Ledelse af Byggeri ved DTU management, hvor træning i at tilegne sig viden og skriftlig formidling har været en del af det positive udbytte, jeg har fået, som jeg vil prøve at dele med andre interesserede.

Uddannelsen sigter mod at give en bred forståelse af strategiske discipliner indenfor projektstyring og ledelse i byggeriet set i lyset af byggebranchens udvikling gennem det sidste halve århundrede. Uddannelsen er et 2-årigt forløb, normeret som et halvtidsstudie. De fleste studerende følger uddannelsen sammen med et fuldtidsjob, hvor det er arbejdsgiveren, der betaler kursusafgiften. Der er typisk 3 kurser hvert semester, de første 1½ år og speciale det 4. semester. Udvalget af kurser vil sandsynligvis variere lidt, men det hold jeg følger, gennemgik fag som Byggeriets Udviklingstræk (historisk perspektiv fra 2. verdenskrig til i dag). Innovation, Facilities Management (FM), projektøkonomi og – ledelse, arbejdsmiljø og brugerorienteret byggeri. Det er fra i år muligt at specialisere sig i FM, hvor det vil være muligt at gå i dybden med emner, der har med ejendomsdrift at gøre, samt bæredygtig FM. Det er således ikke udprægede ”ingeniørdiscipliner”, på trods af at uddannelsen hører hjemme på DTU. Uddannelsen er derfor heller ikke en efteruddannelse rettet specielt mod ingeniører, men henvender sig til alle med en relevant videregående uddannelse indenfor byggeriet. I øjeblikket er bygningskonstruktører den største enkelte faggruppe blandt de studerende.

Undervisningen tager udgangspunkt i at give overblik over og redegøre for udviklingstendenser i de enkelte fag. Desuden analyseres hvert fag fra den enkelte studerendes daglige arbejde. Men fagene er ikke deciderede redskabsfag, det forudsættes at deltagerne behersker deres egen faglighed. Man kunne sige, at det handler om at analysere generelle samfundsmæssige

forhold, indenfor planlægning, ledelse og samarbejdsformer, men med den afgrænsning, der hedder byggeri. På den måde er uddannelsen velegnet til at styrke arkitektens helhedssyn og forståelse af byggeriet, ikke kun som et værk, men også som branche.

Man får et overblik over nogle af de projekter, der er sat i værk af regeringen og branchen for at afhjælpe byggeriets problemer, så som Lean construction, partnering og bygherren som forandringsagent. Man stifter bekendtskab med fagområder, som facilities management, arbejdsmiljøledelse, som måske er nye for arkitekter, der har beskæftiget sig mest med design, men som også er vigtige fagområder at forstå for at kunne samle det store puslespil som byggebranchen udgør.

Hvordan hjælper det mig i det daglige arbejde, vil nogle kolleger måske spørge? Hvis man skal komme med et kort bud på, hvad man lærer som arbejdsmetode, så er det at hjælpe til at kvalificere de beslutninger, der skal træffes før, under og efter projekteringen. Man træner en generel videnskabelig arbejdsmetode, forstået på den måde at man lærer at danne sig et overblik over et større vidensområde. Man lærer at identificere det vidensbaserede fundament for et emne og at forholde sig kritisk og formidle de iagttagelser og sammenligninger man har gjort sig.

Undervejs har uddannelsen givet mig nogle "aha" oplevelser, som f.eks.:

- *Kreativitet er ikke nødvendigvis innovation*

Det kan godt være at arkitektur er en kreativ branche, hvor alle firmaer prøver på at overgå de andre med nye synteser af form og funktion, men man konkurrerer i virkeligheden alle sammen om det samme design- og rådgivningsarbejde og udbuddet er større end efterspørgslen. Arkitektkonkurrencer er et godt eksempel på dette, som også har været debatteret tidligere i Arkitekten.

Til gengæld har arkitekterne alle forudsætninger for at være innovative, det handler bl.a. om at dirigere noget af kreativiteten over mod ens egen forretningsmodel.

- *Bæredygtighed er mere interessant end lavenergi*

Da jeg startede på uddannelsen, tænkte jeg at det var vigtigt at lære mere om lavenergibyggeri, fordi det for mig så ud som et vigtigt emne for fremtidens byggeri. Men det har været interessant at se på energiforbrug og miljø i byggeriet i et lidt bredere perspektiv. De tekniske og lovgivningsmæssige specifikationer ændrer sig hele tiden. At fokusere på en bestemt standard eller teknologi, kan hurtigt vise sig at være kortsigtet. At styre kravene og dokumentationen for lavenergibyggeri for alt, der er større end et parcelhus er alligevel så kompliceret, at det i virkeligheden kræver en integreret design proces, hvor både arkitekter og ingeniører og andre konsulenter arbejder sammen om at komme med ideer, simulere og tilpasse designet. Nybyggeriet udgør også kun ca. 1% af den samlede bygningsmasse, så hvis man skal se på energiforbruget på et samfundsmæssigt plan, er det i renoveringen, de største udfordringer ligger.

- *Alle væsentlige forandringsprocesser starter med projektets vision (hos bygherren)*
Det kunne være øget sikkerhed, nye samarbejdsformer, mere bæredygtighed. For eksempel er sikkerhed på byggepladsen ikke bare op til manden på stilladset, den skal tænkes ind i visionen for byggeriet, der skal sættes tid og penge af og procedurer skal indarbejdes allerede i projekteringen. Sådan er det med mange andre emner, det lyder måske banalt, men jeg er sikker på at mange har prøvet hvor svært det er at skulle implementere nye forhold sent i f.eks. et projekteringsforløb.

For at vende tilbage til indledningen, så foretrækker mange arkitekter at kommunikere med billeder og tegninger. Ofte fortæller tegninger noget, der kun svært lader sig beskrive med ord. Men for alle ikke-arkitekter i byggeriets virksomheder, er den skriftlige, veldokumenterede kommunikation vigtig, og der er mange situationer, hvor en oprustning på denne front sikkert ville være relevant for tegnestuerne og andre organisationer, hvor arkitekter er ansat.

Der opstår hele tiden nye arbejdsområder indenfor rådgivning i byggebranchen. De store rådgivende ingeniørfirmaer har været gode til at udvide deres forretningsområde, og oprette tværfaglige enheder. Men der er mange arbejdsområder indenfor miljø, indeklima, trivsel, design af komponenter, brugerdreven innovation, mm. Hvor arkitekterne kunne spille en større rolle. Denne proces vil sikkert kunne hjælpes på vej af kvalificeret uddannelsesmæssigt input.

Rasmus Brodersen

Arkitekt maa, rasmus@rb-arkitekt.dk

Læs evt. mere på www.ledelseafbyggeri.dtu.dk